

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

18. štev.

V Ljubljani, dne 18. septembra 1897.

VII. leto.

Vseslovenski in istrsko-hrvatski shod.

Dne 14. t. m. zborovalo je v Ljubljani blizu 1500 zaupnikov slovenskih in istrsko-hrvatskih. Shod je imel sijajen uspeh in ostane trajnega pomena za naš narod.

Vseslovenskemu in istrsko-hrvatskemu shodu je predsedoval poslanec dr. Gregorčič. Shod so pozdravili kranjski dež. glavar Detela, ljubljanski župan Hribar, češki posl. dr. Stransky, maloruski posl. Barwinski, moravsko-češki posl. dr. Stojan, hrvatski dež. poslanec baron Rukavina in hrvatsko-dalmatinski poslanec Vuković.

Shod je vzprejel po obširnem vtemeljevanju naslednje resolucije:

1. Vseslovenski in istrsko-hrvatski shod sprejme združenje vseh slovenskih in hrvatskih državnih poslancev z veseljem na znanje in odobrava v vseh točkah program „Slovenske krščansko-narodne zveze“.

Slovenskim in istrsko-hrvatskim državnim poslancom se izreka popolno zaupanje in se isti pozivljajo, da naj v parlamentarni večini vstrajajo, dokler bode od-

ločno in neodvisno od trenutnih tendenc, dejansko izvrševala svoj program. — Poročevalec dr. Šusteršič.

2. Vseslovenski in istrsko-hrvatski shod zahteva, da se v členu 19. temeljnega zakona o splošnih pravicah državljanov z dne 21. decembra 1867, št. 142. drž. zak. zajamčena narodna in jezikovna enakopravnost v šoli, uradu in javnem življenju izvrši tudi glede slovenskega in oziroma hrvatskega jezika na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem.

Toraj se zahteva, da so pri vseh državnih uradih v teh deželah uradniki, ki imajo občevati s slovenskim oziroma hrvatskim narodom, večji v govoru in pismu slovenskega oziroma hrvatskega jezika, in da se jezika nevedščim, že nastavljenim uradnikom določi rok, v katerem se morajo izkazati s tem znanjem. — Poročevalec dr. Ferjančič.

3. Zbrani na vseslovenskem in istrsko-hrvatskem shodu pozivajo svoje poslance v državnem zboru, da skupaj s svojimi zvezniki zahtevajo z vso odločnostjo od c. kr. vlade kot pogoj za podpiranje iste:

LISTEK.

Celjski grofje.

(Dalje.)

Odslej vlada grof Herman sam — tako začena celjski kronist svoje poročilo o vladanji grofa Herman II. in o njegovih treh sinovih.

Herman II. je bil jako vpliven in veljaven mož. Vidimo ga pri jako važnih stvareh „na jugu in severu arstrijskih dežel“. Razsojeval je na Furlanskem v zboru plemičev in patricijev. Kot poslanik vojvode Albrehta III. avstrijskega je posredoval v avstro-ogerskih mejnih prepirih s poslanci kralja Sigmunda; l. 1390. postane deželni glavar kranjske dežele, v nastopnem letu pa se že imenuje njegovo ime v prepiru med Vidmom in Čedadom. Pa tudi pri drugih važnih spletkah je večkrat posredoval, na kar se pa tukaj ni moči ozirati.

Bolj važno je to, da se je Herman II. vedno bolj družil s kraljem Sigmundom in se tudi njegove križarske vojske udeležil, da je v največji bojni gneči pri njem vstrajal in ga na begu spremljal. Za plačilo mu je podaril hvaležni kralj mesto in okolico Varaždin in v letu 1399. tudi še zagorsko grofijo (Seger, Zagorien).

Zadnji bolj važni dogodki v razmerji s kraljem Sigmundom, pa tudi v svojih posledicah, po katerih se je začela tragika v zgodovini celjskih gospodov, so vjetje kralja Sigmunda, njega osvoboditev po Hermanu II. in omožitev Hermanove hčere Barbare s Sigmundom.

„Prigodilo se je namreč“ — piše celjska kronika — „da je nekaj ogerskih plemičev svojega gospoda in kralja Sigmunda napadlo in vjelo ter vjetnika oddalo velikemu grofu (palatinu) po imenu Gara Nikolaj, naj ga obdrži v ječi. Brž ko Herman grof celjski to izve, se takoj potegne za kralja in odpošlje na mejo ob Dravi poslanike (an der Traa = Drau), da bi se pogajali z velikim grofom kralja Sigmunda, kako bi kralja oprostili. Herman namreč

a) da se že dolgo trajajoči sistem v pokrajinah Trsta z okolico v Istri, kakor i v celem Primorju, idoči naravnost na zator slovenskega i hrvatskega naroda korenito spremeni; da se zadovolji v osnovnih državnih zakonih utemeljenim zahtevam Slovencev i Hrvatov, v cerkvenih, šolskih, upravnih, sodnih i gospodarskih stvareh; ter v obče da preneha njih neznosno stanje, in da se ž njimi postopa po zakonih kot ravnopravnimi državljani in ljudmi;

b) posebej glede Trsta z okolico:

1. da se uredé v mestu Trstu in okolici ljudske šole tako, da se slovenski otroci podučujejo v svojem materinem slovenskem jeziku ter da se v srednjih šolah uvede poučevanje v slovenskem jeziku;

2. da se za tržaško okolico — vseh šest okrajev — ustanovi posebno c. kr. okrajno glavarstvo za prenešeni delokrog povsom neodvisno od tržaškega magistrata, in odvisno naravnost od c. kr. namesništva v Trstu;

3. da se, oziroma na volitve v državni zbor, izloči okolica od mesta, ter da okolica sama svojega poslanca voli.

c) Posebej glede na pokrajino Istro:

1. Da se pod uplivom organov c. kr. vlade in tudi z novci hrvatskih vernikov ne odgajajo duhovniki, skoro izključno sinovi italijanskih roditeljev v italijanskem jeziku in duhu, ter se nastavljajo mej hrvatske vernike duhovniki italijanske narodnosti in čuvstva, nevešči hrvatskemu jeziku — kakor se to dogaja posebno v jedini diecezi —, ampak da se za hrvatske vernike vzgajajo duhovniki vešči hrvatskemu jeziku in zavzeti za blaginjo hrvatskega ljudstva;

2. da se za 17.000 hrvatske, odnosno slovenske dece, neimajoče šole, ustanové hrvatske odnosno slovenske ljudske šole, in da se tudi obstoječe ljudske šole prenarédé tako, da bode vsa deca poučevana v svojem mate-

ni pozabil — kakor nadaljuje kronist svoje utemeljevanje — velike ljubezni naklonjenosti, katero je cesar Karol, oče kralja Sigmunda, njegovim pradedom, celjskim grofom izkazal, ko je povišal dostojanstvo njihovega imena. V zahvalo torej za grofovski diplom cesarja Karola IV. je osvobodil Herman grof celjski Sigmunda, sina cesarja Karola iz rok upornih Ogrov (1401).

Ker je pa Herman, grof celjski, toliko dobrega storil kralju Sigmundu in ga rešil iz ječe, v kateri bi sicer moral umreti, tedaj je vedel Sigmund — kakor slovejo besede kronista — da mora te čine zvestobe in prijateljstva na kak način poravnati. Sigmund je prosil Hermana za roko njegove hčere Barbare. Ker pa Herman skraja te snubitve ni hotel sprejeti, tedaj se je obrnil kralj na najmogočnejše ogerske pr-late in plemenitaše, ki so Celjana v pismih zanj prosili. Tako je postala Barbara, mlajša hčerka grofa Hermana, soproga kralja Sigmunda.

Barbara je bila lepe, vznesene postave, toda gospodujoče in neupogljive narave, z neukročenim častihlepjem,

rinem jeziku; ter da se zakon o šolskih taksah kot nasproten razvoju ljudskega šolstva, odpravi;

3. da se za 140.000 Hrvatov in 44.000 njim povsem sorodnih Slovencev ustanovi v Pazinu gimnazija s hrvatskim učnim jezikom;

4. da upravne oblastnije rabijo s Hrvati in Slovenci hrvatski odnosno slovenski jezik, da ne zavlačijo in z najjednostavnejšimi rečmi, in ne delajo zaprek, ampak hitro, postavno in nepristransko rešavajo vse zadeve, in podpirajo hrvatsko in slovensko ljudstvo, zanemarjeno ne samo v prošlih, nego i v novih, novejših in najnovejših časih;

5. da c. kr. sodnijske oblastnije rabijo s Hrvati in Slovenci hrvatski odnosno slovenski jezik. in sploh po zakonih in predpisih postopajo, ter da se že jedenkrat c. kr. okrožno sodišče, obstoječe za velik del Istre, vmeti v takovo mesto, kjer bodo zamogli človečje govoriti hrvatski tožitelji, obtoženci kakor tudi njih svedoki in branitelji, in kje bode omogočena hrvatska porota;

6. da se pri volitvah v občinska zastopstva, v deželni in državni zbor pazi na to, da se vršijo zakoni da vlada red, in da bode volilcem zajamčena osebna sigurnost, ter da se stanje v istrskem zboru in odboru, vstvarjeno in vzdrževano nezakonitimi in nasilnimi sredstvi, spremeni v zakonito, in da se zbor ne le premesti v drugo, najprimitivnejim zahtevam odgovarjajoče mesto, nego podvzame potrebne mere, da bode vsaj v tem drugem mestu hrvatskim i slovenskim poslancem zajamčena sloboda in osebna sigurnost,

7. da se podvzame vse mogoče mere, s kojimi bi se povzdignilo toli zanemarjeno gospodarsko stanje hrvatskega in slovenskega ljudstva sploh, in še posebej, da se mu pomore v bedi, koja ga čaka vsled jako slabe letošnje letine. — Poročevalec Spinčič.

4. Vseslovenski in istrsko-hrvatski shod v Ljubljani, priznava:

brez pokornosti, brez krotkosti, ki je svojemu dokaj starejšemu soprogu dala roko brez srca ter mu njegovo nezvestobo vračala na isti način. Nazadnje po njegovem ukazu izgnana je kovala s svojim stričnikom Ulrikom, grofom celjskim, zaroto zoper cesarja, zoper svojega soproga, s katerim se je potem vender-le spravila.

Iz zakona Hermana in Elizabete, grofice Šaunberške (na Gorenjem Avstrijskem), bilo je razven hčere Barbare še petero otrok: sinovi Friderik II., Ludovik in Herman II. in hčeri Ana in Elizabeta, kojih se je večina poženo in pomožilo v imenitnih plemskih rodbinah. Tako je n. pr. vzela Ana grofa Nikolaja Gora, ki ga je Sigmund v palatina ogerskega bil povišal, za soproga Elizabete pa goriškega grofa Henrika IV.; Herman III. se je prvič oženil z Elizabeto pl. Abensberg, drugič pa z Beatriko, hčerjo vojvode Ernesta bavarskega.

(Dalje prihodnjič.)

da se Slovincem na Goriškem, osobito v mestu in okraju goriškem, kratijo v državnih temeljnih zakonih zajamčene državljanske pravice; da se v nasprotju z naravnim pravom ter z državnimi in deželni zakoni Slovinci na Goriškem siloma ovirajo v svojem kulturnem razvoju; da vlada prezira dosledno in čedalje očitneje slovensko narodnost na Goriškem, ki šteje v mestu nad jedno tretjino, na deželi pa dve tretjini prebivalstva; da je vladino postopanje nasproti goriškim Slovincem rodilo v njih prepričanje, da jih vlada smatra za pleme manjše vrednosti in veljave.

Protestuje najodločneje proti tem odnošajem na Goriškem, ki so zakrivali, da je v tamošnjem slovenskem ljudstvu izginila vera v temeljno načelo naše države.

Zahteva: naj visoka c. kr. vlada uvede na Goriškem zakonite razmere v vsakem oziru; naj omogoči goriškim Slovincem uživanje državljanskih pravic in tak kulturni razvoj, kakoršni zahteva naravno pravo ter ga jamčijo obstoječi zakoni; naj tirja od sebi podrejenih uradov in uradnih oseb strogo in dosledno, da postopajo popolno nepristransko, uljudno in zakonito tudi nasproti slovenskemu prebivalstvu na Goriškem v smislu svoje uradniške prisege; ter

pričakuje: da bo visoka c. kr. vlada zahtevala jednako postopanje, kakor od svojih uradnikov, nasproti slovenskemu prebivalstvu na Goriškem tudi od mestnega urada v Gorici in njegovih organov ter od kupčijske in obrtnijske zbornice goriške, in to tem bolj, ker gospodujoča, Slovincem sovražna stranka v Gorici in sploh na Goriškem se vzdržuje jedino le z vladino pomočjo. — Poročevaloc dr. Franko.

5. Deželna vlada: Osredna vlada se pozivlje, da premeni upravni sistem pri c. kr. deželni vladi na Koroškem in skrbi za to, da bode deželni predsednik brez ozira na katero politično stranko pravičen obema narodoma, ki prebivata na Koroškem in z jednako ljubeznijo skrbel za duševno in gmotno blagostanje nemškega in slovenskega ljudstva v deželi.

Slovenščina in c. kr. uradi na Koroškem. Vlada naj se ozira na dejanske potrebe koroških Slovencev in naj nastavlja pri vseh državnih uradih v slovenskem in mešovitem ozemlju take uradnike, ki so poleg druge službene sposobnosti popolnoma vešč slóvenskega jezika; podložnim uradnikom naj pokaže, da je resne volje, jezikovno ravnopravnost strogo izvajati.

Slovenščina pri prometnih uradih na Koroškem. Slovenski jezik ne uživa pri prometnih državnih uradih slovenske koroške pokrajine pravic, katere so mu po ustavi zagotovljene; nujno potrebno je, da pride najvišja prometna uprava tem nedostatkom v okom ter jih kratkomalo odpravi.

Šolske zadeve. Dosedanja jezikovna uredba ljudskih šol po slovenskih pokrajinah koroške dežele je krivična, kvarljiva in nepostavna. Pouk slovenskih otrok na podlagi tujega jezika zavira pravo in dobro vzgojo slovenske mladine, zabranjuje duševno izomiko in gmotni napredek ob jednem narodni obstanek koroških Slovencev.

Vseslovenski in istrsko hrvaški shod zahteva, da najvišja šolska uprava postavi tudi ljudske šole na slovenskem Koroškem na jedino pravo pedagogično-didaktično podlago materinega jezika, kakor to zahtevajo državno-osnovni in šolski zakoni, na vseh šolah, koroškim Slovincem namenjenih, naj bode učni jezik slovenski. Zato shod tudi zahteva, da se umaknejo temu načelu nasprotni učni načrti za ljudske šole, ki jih je proglasil c. kr. koroški deželni šolski svet z odlokom od dne 9. novembra 1891, št. 3178 — ter smatra vsako drugačno uredbo malih šol kot nepostavno.

Nadalje zahteva shod, naj visoka deželna šolska oblast iz pedagogično-didaktičnih ozirov skrbi tudi za slovenske manjšine na Koroškem tako, da se povsod, kjer se nahaja postavno število slovenskih otrok, osnujejo javne ljudske šole s slovenskim učnim jezikom. Če pa število slovenskih otrok ne dosega postavnega števila za ustanovitev slovenske šole, in jih je najmanj deset, naj se otroci v skupni šoli ločijo po materinem jeziku v skupine ali oddelke. Samo ob sebi se razumeva, da ima dotični učitelj več bitih obeh učnih jezikov.

Po tem načelu in vodilu naj se uredi tudi pouk v tistih nadaljevalnih in strokovnih šolah, katere obiskujejo slovenski mladeniči.

Ob jednem pa zahteva shod, da naj se preosnovi celovško učiteljsiše tako, da se bodo na tem zavodu vzgojevali učitelji, ki bodo zmožni poučevati slovensko mladino. Učitelj, ki ni dokazal pri maturi in pri izpitu učiteljske zmožnosti, da je vešč slovenskega jezika v govoru in pismu, ne sme se namestiti na šoli, katero obiskujejo slovenski otroci.

Ako bi se na pripravnici v Celovcu ne oglasilo zadostno število slovenskih pripravnikov, naj se razpišejo letne podpore tistim pripravnikom na učiteljskih v Ljubljani, v Mariboru, v Kopru, ki se zavežejo, da hočejo vsaj 6 let delovati na Koroškem. Tako bi dobili v teku nekaterih let zadostno število takih učiteljev, ki so zmožni slovenščine v govoru in v pismu.

Volilni red za deželni in državni zbor. Volilne razmere na Koroškem za deželni in državni zbor so Slovincem neugodne in krivične. Visoka c. kr. vlada naj skrbi, da se dosedanji volilni red v obeh ozirih prenaredi, in sicer za državni zbor po predlogu, ki so ga nasvetovali slovenski poslanci dne 24. majnika t. l. v 17. seji v ravno preteklem zasedanju državnega zbora. — Poročevaloc Grafenauer.

6. Da se ugotovi opravičenim težnjam vseh Slovencev na Spodnjem Štajerskem po enakopravnosti, treba, da se one slovenske župnije, katere spadajo sedaj še pod sekovsko škofijo, združijo z lavantinsko vladikovino v Mariboru, ter da se sodiščni okraji Radgona, Cmurek in Arvež podredijo novemu okrožnemu sodišču v Mariboru.

Brezpogojno potreba je, da se ljudska šola, namenjena za pouk slovenskim otrokom, uredi skozi in skozi na podlagi materinega jezika kot izključivega poučnega jezika, ter da neha biti ista v rokah nemškonacionalnih

in liberalnih šolskih nadzornikov golo sredstvo za pomenčevanje slovenskega naroda.

Treba je, da se deželni šolski svet štajerski razdeli v dva oddelka, nemškega in slovenskega, kateri opravljata vsaki samostojno vse posle, zadevajoče njemu podredjene šole.

Učiteljišče v Mariboru, namenjeno vzgoji učiteljev za slovenske spodnještajerske šole, mora se urediti tako, da bode pouk v večini poučnih strok v slovenskem jeziku.

Vprašanje v pouku v slovenskem jeziku na celjski gimnaziji v Celji naj se reši tako, da se na gimnaziji napravijo slovenske paralelke za slovenske dijake ter da se za tako popolnjeno gimnazijo zgradi novo državno, srednje šole dostojno poslopje.

Za štajerske Slovence treba osnovati v Celji državno nižjo kmetijsko šolo za praktičen pouk v umnem kmetijstvu in za vinorejo ter sadjerejo, potem državno podkovsko šolo, obe seveda s slovenskim poučnim jezikom.

Na srednjih šolah naj se nastavljajo slovenskega jezika zmožni in slovenski mladini naklonjeni možje, ne pa odločni nasprotniki nemškonacionalnega in liberalnega mišljenja, kakor se to godi za Celje.

Nadzorstvo glede vseh spodnještajerskih in srednjih šol mora se odzvati možem, ki so znani protivniki slovenskega naroda, ter izročiti možem, katerih preteklost daje jamstvo, da jim bo napredek slovenske šole zares na srci.

Pri imenovanju uradnikov za Spodnje Štajersko mora nehati sedanja krivična praksa, po kateri se izključujejo navadno uradniki slovenske narodnosti, in sicer celo domačini od službenih mest na Spodnjem Štajerskem.

Uradniška mesta na Spodnjem Štajerskem morajo biti pristopna tudi, in to v prvi vrsti, uradnikom slovenske narodnosti, in to ravno tako mesta predsednikov okrožnih sodišč, okrajnih glavarjev in drugih predstavnikov uradov, kakor nižjih tem podredjenih uradnikov, pri sodiščih, pri politični in finančni upravi, pri šolah, pošti in železnicah.

Pri imenovanju uradnikov za Spodnje Štajersko gledati je strogo na to, da vsak imenovanec ima že pri imenovanju popolno znanje slovenščine ter da je zmožen uradovati v slovenskem jeziku ustno in pisмено.

Krivični volilni red treba spremeniti tako, da bodo Slovenci na Spodnjem Štajerskem dobili svojemu številu primeren broj zastopnikov v državnem zboru, in da se uvrstijo v mestno skupino vsi sedaj izpuščeni trgi. — Poročevalec dr. Dečko.

7. Vseslovenski in istersko-hrvatski shod pripoznava za rešitev naše narodnosti kot najsigurnejše sredstvo narodno avtonomijo; zato zahteva, da vlada predloži v državnem zboru zakon, ki podeli vsem narodom narodno avtonomijo in omogoči ustanovitev posebnih narodnih kulturnih zastopov za vsako narodnost, ki imajo v vseh svojih narodnostih in jezikovnih potrebah samostalno razsojevati in sklepati. — Poročevalec Povše.

8. a) Vseslovenski in istersko-hrvatski shod priznava kot nujno potrebo, da se delujoči stanovi našega naroda organizirajo v posamezne strokovne zadruge, v katerih bodo sami o svojih potrebah in namenih odločevali.

Zato pozdravlja shod predlog kmetijskega ministertva, po katerem se imajo osnovati kmetijske zadruge. Priporoča in nalaga svojim poslancem, da skrbé za to, da se v vseh pokrajinah, koder bivajo slovenski in hrvatski kmetovalci, osnujejo za nje, po vzgledu zadrug na Češkem in Tirolskem, posebne, neodvisne in samostalne kmetijske zadruge.

b) Zahteva se, da se po vseh pokrajinah osnujejo kmetijske in obrtne šole s slovenskim, oziroma hrvatskim poučnim jezikom; prav tako naj vlada ustanovi za naš narod trgovinsko učilišče.

c) Vseslovenski in istersko-hrvatski shod zahteva od vlade izdatno podporo v svrhu pospešitve in zboljšanja poljedelstva, osobito vinogradarstva, živinoreje.

d) Da se delujočim našim stanovom kmetijskim in in obrtnim, pomore, snujejo naj se povsod posojilnice, deželni zastopi pa naj to podpirajo s podporami in posojili; prav tako naj skrbé za konvertovanje visokoobrestnih dolgov v nižjeobrestne.

e) Vlada naj že skoro izroči državnemu zboru že obljubljeni zakon o pristojbinah, po katerem se imajo pristojbine urediti, oziroma znižati osobito za manjša posestva pri podedovanju ali prevzetju od starišev.

f) Državno in deželno zakonodajstvo ozira naj se na potrebe delujočih stanov, zlasti kmeta, obrtnika in delavca, naj izdaje zakone, potrebne v obrambo in varstvo poštene produkcije.

g) Da se zboljša naše socijalno stanje, da se ohrani in osiguri imetje naših stanov, pospešijo naj deželni zastopi raznovrstno zavarovanje in država naj se loti zavarovanja delavcev za čas onemoglosti in starosti.

h) Od vlade zahteva se, da izdatno podpira osobito malo obrt, da ta zmožna postane vstrajati v tekmovanju na domačem in svetovnem trgu. — Poročevalec Povše.

Politični pregled.

Državni zbor je sklican na dan 23. septembra. Doslej se še nič ne ve, kako misli vlada udušiti opozicijo in omogočiti zborovanja. Dne 20. t. m. začela so se zopet pogajanja mej vlado in načelniki desnice.

Nemški opozicijonalcí so nameravali, ako se večini posreči, udušiti njih obstrukcijo, izstopiti iz državnega

zboru, a zdaj so opustili to namero in izjavljajo, da bodo ostali v državnem zboru in nadaljevali svoja razgrajanja, pa veljaj karkoli.

Lahe in Nemce je vseslovenski in istrsko-hrvatski shod silno razburil. Vsi nemški in laški listi napadajo Slovence kar najstrupenejšo, kar dokazuje, kako se nas vsi bojé.

Nova češka stranka. Vladajoča stranka na Češkem so Mladočehi, toda mladine nimajo na svoji strani in zagadelj tudi nimajo bodočnosti. Mladina je radikalna. Ti mladi politiki, znani kot „omladinci“, so ustanovili svoj poseben politični klub „Neodvislost“, kateremu je načelnik poslanec dr. Baxa. Na ta način so položili temelj samostalni organizaciji nove radikalnonarodne stranke.

Kriza na Nemškem. Že več mesecev se ve, da misli državni kancelar knez Hohenlohe odstopiti, ker nikakor ne soglašajo s cesarjevimi nazori. Cesar išče že ves ta čas primerne kancelarja, pa ga ne more dobiti. Zdaj se govori, da je kancelarjem določen neki silno konservativni general, baron Bülow.

Grško-turški mir se naposled vender sklepe. Mej zastopniki velesil se je na podlagi najnovejšega predloga

angleškega ministerskega predsednika lorda Salisburyja doseglo sporazumljenje in sta tudi Turčija in Grška pritrdili dotičnim dogovorom.

Bolgarsko ministerstvo se je v zadnjem času nekoliko predrugačilo. Novi pravosodni minister Zgurev in naučni minister Vasov sta posebno velika prijatelja Rusije. —

Nemčija in Italija. Laški kralj se je te dni mudil na Nemškem. Dolgo časa se je verjelo, da je prišel zagadelj na Nemško, da potrdi s svojo navzočnostjo, da se ne misli približati Francoski, nego da je še vedno zvest zaveznik Nemčije, a izkazalo se je, da je prišel na Nemško, ker ga je nemški cesar prisilil v to, sicer pa da komaj čaka, kdaj se otrese zvezo z Nemčijo.

Slovenske in slovanske vesti.

(Osebnosti) Predsednik notarske zbornice gosp. dr. Jernej Zupanc je resigniral na notarijat. — V Radovljici je bil zopet izvoljen županom g. A. Roblek. — Gosp. Mihael Markič v Ljubljani je imenovan profesorjem na gimnaziji v Novem mestu. — Višjesodni svetnik g. Albert Levičnik je imenovan podpredsednikom dež. sodišča ljubljanskega, deželnosodni svetnik g. dr. Karol Pauer je imenovan višjesodnim svetnikom v Gradci, deželnosodnimi svetniki so imenovani: za Ljubljano g. Julij Polec, sodni svetnik in načelnik okr. sodišča v Kamniku, gg. dr. Jakob Kavčič in Karol Ekl, državnega pravnika namestnika v Ljubljani; gg. Adolf Elsner, svetniški tajnik v Ljubljani, in dr. Viktor Wagner, svetniški tajnik v Celji; za Novo mesto gg. Albin Smola in Tomaž Einspieler, svetniška tajnika v Novem mestu, in Anton Levec, okr. sodnik v Ložu. Deželnosodnimi svetniki in predstojniki okr. sodišča na dosedanjih svojih mestih so imenovani gg. Alojzij Gregorin v Krškem, Pavel Juvančič v Kranju, Ivan Kovač v Ilirski Bistrici, Fran Andolšek v Kranjski gori, dr. Ivan Pekolj na Brdu, Fran Mikuš v Škofjiloki, Matevž Kobal na Vrhniki, Anton Klobučar v Trebnjem in Ivan Nedog v Cerknici. Svetniškimi tajniki so imenovani: za Ljubljano okr. sodnik g. Wajkart Gandini v Kostanjevici, sodna pristava gg. dr. Ivan Babnik in Ivan Kavčnik v Ljubljani; za Celje okr. sodniki gg. Makso pl. Langer-Podgoró v Radečah, dr. Herman Schäftlein v Kočevju in Karol Grebenc v Kostanjevici; za Novo mesto sodni pristavi gg. dr. Edvard Volčič v Ložu, Karol Mulley na Vrhniki in Blaž Dolinšek v Ribnici. Premeščen je okr. sodnik g. Ernest vitez Höffern iz Črnomlja v Kočevje. Okrajnimi sodniki so imenovani sodni pristavi gg. Julij Bučar v Črnomlju za Črnomelj, Aleksander Ravnihar v Logatcu za Lož, Fran pl. Garzarolli v Škofjiloki za Kamnik,

Rajko Doležalek v Novem mestu za Kostanjevico, dr. Ivan Klavž v Kamniku za Tržič, Makso Vidic v Ribnici za Gornji grad in Anton Rosina v Radečah za Radeče. Drž. pravnika namestnik v Novem mestu g. dr. Martin Travnar je premeščen v Ljubljano, imenovani pa so za namestnike drž. pravnika v Ljubljani sodna pristava gg. Viktor Verderber in dr. Gustav Smolej v Ljubljani, za namestnika drž. pravnika v Novem mestu sodni pristav gosp. Alojzij Kessler v Krškem.

(Poljedelski minister grof Ledebur) se je minoli teden mudil na Goriškem in na Kranjskem. V Idriji je vzprejel več deputacij in obljubil izboljšati gmotni položaj idrijskih rudarjev. Naj bi ostal mož beseda, saj je že skrajni čas, da se kaj stori za idrijske rudarje.

(Katoliški shod v Britofu pri Kranju) se je seveda sijajno izvršil. Fantje so bili tako poučeni, da so še isti večer na Visokem pri Kranju svojemu tovarišu pregledali čreva. Še nekaj tacih shodov in nihče ne bo več varen svojega življenja, če ne bo priznan klerikalec.

(Iz Sentrupert) se nam piše: Sentrupercani bili so že od nekaj hudomušni; obsoja se jih vsled tega, da so liberalci itd., zato stojijo tudi z g. župnikom na precej poostrenem stališču. Dne 7. t. m. na večer došel je sem gospod knezoškof ljubljanski. Slavolokov seveda, kakor nikjer drugod, tudi tu ni manjkalo, toda na onem, napravljenem od občinskega zastopa, nahajal se je pomenljiv napis: „Prevzvišeni dušni pastir, — daj nam zaželjeni mir“. — Želeti bi le bilo, da bi g. vladika uvaževal ta napis.

(Volilno sleparstvo v Celju pred državnim sodiščem.) Pri poslednjih državnoborskih volitvah v Celju so uprizorili ondodni nemškutarji nečuvna sleparstva, vsled katerih se jim je posrečilo dobiti za svojega kandidata dra. Pommerja veliko večino. Natakariji, pisarji, različni komiji in mnoge katilinarične eksistence so si v po-

slednjem trenutku fatirali letni dohodek nad 630 gl. ter tako postali davkoplačevalci. Okrajno glavarstvo pa je sprejelo vse te „davkoplačevalce“ že po zaključku volilne liste mej volilce. Proti takemu sleparjenju celjske nemškutarske sodrge in neopravičenemu postopanju celjskega okr. glavarstva so se pri drž. sodišču prisožili imenom slovenskih volilcev gg. dr. Juro Hrašovec, dr. Jos. Serneč in dr. Iv. Dečko. 8. julija se je obravnavala pred drž. sodiščem na Dunaju izvršila in pritožbo je zastopal g. dr. Iv. Dečko. Državno sodišče je z razsodbo 8. jul. št. 213. konstatovalo, da je okr. glavarstvo nič manj nego 46 oseb povsem brezpravno uvrstilo mej volilce ter je sodišče tako moralno obsodilo vso stranko, ki je uprizorila volilno sleparstvo v tolikem obsegu. Okr. glavarstvo je že pred razsodbo drž. sodišča priznalo za dva slučaja, da ni postopalo prav; drž. sodišče pa se je tudi — dasi ne naravnost — izreklo, da okr. glavarstvo sploh nima pravice takim načinom sprejemati v listo volilcev. Okr. glavarstvo se je s svojim ravnanjem izkazalo strankarsko, ter kršilo določbe ustave. To vsaj izreka razsodba državnega sodišča.

(Družba sv. Mohorja v Celovcu.) Zadnji „Mir“ piše: „71.540 Slovencev se je letos zopet zbralo pod okriljem naše dične Mohorjeve družbe! Žal pa, da je naše število letos nazadovalo za 3687. Najbolj nazadovala je lavantinska in ljubljanska škofija“. Nadalje navaja „Mir“ tudi vzroke, namreč slaba letina in slabo gmotno stanje našega ljudstva so krivi, da je število tako rapidno padlo. Druzega vzroka ne ve povedati. Mi bi pa trdili, da so letošnjemu nazadku krive bile največ državnozbornske volitve, kajti ravno ob onem času so se največ vršile prvotne volitve. In duhovniki poverjeniki takrat niso bili na svojem mestu, ker so morali kmete loviti, kako naj volijo. Zopet nov dokaz, kako v pogubo nas pelje „plodonošno“ delovanje kranjskih fanatičnih kapelanov. Jih bo že izkušnja učila!

(Čudne razmere.) Iz Bohinjske Bistrice se nam piše: Iz-za Mesarjevih časov je naš kmet navajen, da duhovni občujejo z njim prijazno in prav domače, da mu vsestransko svetujejo in delujejo zanj tudi na gospodarskem polju. A tega sedaj ni! Gospod župnik je sam svoj in „visok“, da je le kaj; — pač tudi mej ljudi zahaja, pa le za časa volitev in takrat je pa tak kot maslo. V gospodarskem in sploh gmotnem oziru pa dela bolj v škodo kakor v blaginjo ljudstva. Na Bistrici imamo kmetijsko podružnico, katere predsednik je naš župnik. In kako je delaven kot predsednik? Vsako leto mu prinesó udje letnino, da jo odpošlje — družega nič; o kakem zboru ali vsaj pogovoru s člani v korist podružnice pa ni nikakega sledu. — Cerkveni dolg, kateri je ostal še izza časa zidanja farne cerkve, bi se tudi lahko poplačal iz prostovoljnih darov župljanov, ako bi se gospod župnik le količkaj hotel potruditi. Toda ne, izposloval je naklado na davek, tako, da bodo ves dolg pokrili le doneski nekaterih, dočim drugi ne bodo plačali ničesar. Župnik Mesar je nabral brez davčne naklade okrog 70.000 gl. za cerkev in njegov delavni naslednik — začasni admi-

nistrator — je iz prostovoljnih doneskov v nekaj mesecih poplačal lepo svotico ostalega dolga; — sedaj pa se par tisoč goldinarjev ne more dobiti drugače, kakor potom davčne naklade! Sploh so pa predlansko leto pri izpraševanju ljudje prostovoljno dajali darove v namen, da se poplača cerkveni dolg, a gospod župnik je oni denar porabil za popravo župnišča, da lahko ugodnejše stanuje. Čuje se tudi, da misli gospod Ažman popolnoma popraviti našo novo, lepo župnijsko cerkev, ker je po njegovih mislih vsa „za nič.“ No, le naj jo popravi, ali pa naj novo zida — na svoje stroške. Sploh je v očeh naših dveh gospodov vse „nič vredno“, kar je naredil župnik Mesar — gotovo za to, ker vidita, da so tega moža ljudje bolj spoštovali in ljubili, kakor nje. Nikakor nismo teh vrstic napisali iz golega sovraštva do naših duhovnikov, temveč resnici na ljubo in za to, ker nas je posebno gospod kaplan s svojim vedenjem in kričanjem izzival in tako rekoč primoral storiti ta korak.

(Iz Šent Jerneja) se nam piše: Imeli smo žeganje, Ob taki priliki je „ofer“ in tu se je treba izkazati. Našo faro imajo ljudje za precej imovito. Zdaj imamo tudi dekana. Dekanat se je preselil iz Leskovca k nam. Naš g. dekan je bil v nedeljo po letošnjem žeganju na leci prav hud, hujši kakor drugekrat, če nečemo vsi pri volitvah za njim. Rekel nam je, da pešamo, da vsako leto manj za „ofer“ damo, letos baje kar za 20 gl. manj, ko lani, da smo berači, ne pa magnati, kakor nas ljudje zovejo, da nimamo prave vere tisti, ki bi lahko goldinar dali, pa le krajcar ali nič ne oframo, in svečano nas je zagotovil, da pridemo v pekel. Hud tobak jo bil to. Ali kaj se hoče. Ni še dolg, ko je naš Viljem prišel v spremstvu nekih „gospodov“ v talarjih, (sam se ne upa mej naš svet) — k nam in slišali smo pridige, da hočejo socijalni demokrati baje zdajšnji človeški družbi glavo odsekati in krščanski socijalisti pa zopet to glavo nazaj prilimati. Kaj hočemo, ne vemo, ali še bomo dolgo živeli, ali bo ta krščanski lim držal in zaradi tega smo začeli biti bolj skupuhi in za-se vse obrnemo, če kaj imamo. Bog je sebi najprej brado ustvaril in dostikrat za sol nimamo. Svinje so zaprte že par let, goveja živina tudi ne sme čez Gorjance, po glavni cesti pa ne poka več bič, tiho je po naši ravnini.

(Žrtve narodnega mišljenja.) Tržaško deželno sodišče je obsodilo 8 slovenskih okoličanov radi izgrediv na Proseku povodom državnozbornskih volitev na zapor od 5 do 12 mesecev.

(Z Vipavskega) se nam piše: Letos kaže po nekaterih delih vipavske doline nenavadno obila vinska trgateg. Grozdje je tako dobro dozorelo, da ni bilo že več let tako dobre vinske kapljice nego bo letos, pa posebno dobro in obilo kaže po občinah Dornberg, Rifenberg in Šmarje. Torej uljudno vabimo vinske trgovce in krčmarje iz istih krajev, kjer so po navadi k nam prihajali, posebno pa iz Kranjske, naj se zopet oglase.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu avgustu 1897 je 135 strank vložilo 32.160 gl. 93 kr., 70 strank vzdignilo 19.067 gl. 47½ kr., 22 strankam

se je izplačalo posojil 13.918 gld., stanje vlog 285.899 gld. 22 kr., denarni promet 98.023 gld. 52 kr. Ravnateljstvo mestne hranilnice v Radovljici, dne 1. meseca septembra 1897. leta.

(Spominska plošča Ivanu Tomšiču.) V sredo, dne 8. septembra se je v Vinici odkrila spominska plošča velezaslužnemu slovenskemu pisatelju in učitelju Ivanu Tomšiču. Slavnost se je vršila jako sijajno. Udeležilo se je mnogo učiteljev in naroda.

(Električna železnica na Sv. Višarje.) Piše se nam: Komu ni znana slavna božja pot na Sv. Višarje na Koroškem? Malone vsakemu Slovencu, posebno pa vedo stareji ljudje o tej božji poti kaj povedati. Pravijo, da na to goro priroma vsako leto povprečno 60.000 vernikov. Sedaj pa se pripoveduje, da mislijo napraviti na ta visoki hrib električno železnico. Tvrdba Siemens & Halske je dobila že predkoncesijo za njo. Če se to podjetje res kdaj uresniči, potem se bode promet gotovo še povečal, kajti na ta način bode vsakdo prišel z lahkoto na vrh. Ta gora ima krasni razgled.

(Izlet „Zagorskega Sokola“.) Iz Zagorja ob Savi se nam poroča dne 9. septembra: Dasi vreme ni bilo ravno vabljivo, vendar se je peljalo iz Zagorja 15 vozov Sokolov in drugih izletnikov. Raz narodne hiše v Zagorji, na Toplicah, Lokah in Izlakah vihrale so trobojnice. Približajočim se vrhu jeli so pokati topiči v pozdrav. Pred vasjo v Št. Gotardu postavljen je bil slavolok z napisom: „Sokolu: Na zdar! Bodite srčno pozdravljeni!“ Imenom občine pozdravil je „Sokola“ župan g. Cukjati. Z v srce segajočimi besedami je v imenu deklet pozdravila „Sokola“ gospica Cukjatijeva. Ko se je starosta g. Mauer obema zahvalil, privezale so dekleta na zastavo lavorov venec, Sokolom in izletnikom pa so pripelle šopke. Nato šli so vsi v cerkev, da se udeležijo maše, katero je g. župnik iz prijaznosti mesto ob 6. uri zjutraj, daroval ob 10. uri. Pri maši je prav lepo pel „moravški kvartet“, ki je prišel na Trojane, da sodeluje pri izletu. Slav. pevskega društva „Zarja“ iz Lukovice ni bilo, ker je bilo nekaj pevcev pri orožnih vajah, nekaj pa je bilo zadržanih po vojaki, ki so bili ravno v nedeljo tam. Po maši podali so se Sokoli in izletniki v

gostilno g. župana, da se nekoliko pokrepčajo. Po kratkem odmoru odkorakal je „Sokol“ na Trojane. Tudi tukaj je že od daleč pozdravljaj pok topičev prišlece. Blizo Konškove hiše, ki je bila vsa v cesarskih in narodnih zastavah, stal je krasen slavolok z napisom: „Dobro došli zagorski bratje! — Na svidenje!“ Tukaj je pozdravil „Sokola“ g. Kenšek, kateremu se je tudi zahvalil starosta. Po pozdravu šli so na vrt, ki je bil lepo okičen z zastavami, nad uhom pa z napisom: „Vam, ki ste naši“, kjer so zasedli jim pripravljene mize. Mej obedom je igrala godba zagorskih premogarjev. Po obedu zapel je vrli „moravški kvartet“ nekaj pesmij, potem pa je izvajalo 18 sokolov proste vaje. Po prostih vajah telovadilo je 7 telovadcev na drogu in bradlji. Dasi prostor tako za proste vaje, kakor za telovadbo ni bil prav primeren, vendar so, zlasti telovadci pokazali, da so kos svoji nalogi. Telovadcem izročila je gospica Novakova lavorov venec. Po telovadbi pričeli so govori. Prvi nazdravljaj je starosta trojanski občini in nje vrlemu županu. G. Jerin napil je „moravškemu kvartetu“. — Povdarjal je, da imajo za petje na deželi največ zaslug naši vrli gg. učitelji. Oni zbirajo okoli sebe za petje unete moše in mladeniče. Seveda treba veliko truda, toda kjer je dobra volja in vstrajnost, tam dosežejo se povoljni uspehi, o tem smo se tudi danes prepričali. Abit. gosp. Lončar je lepo narisal pomen in namen sokolskih društev ter potrebo njih razvoja. G. Poljšak se je zahvalil vrlim Slovenkam iz Št. Gotarda in Trojan na njih pozornosti in delovanju, proseč, naj i nadalje posvetijo vse svoje moči v prosep svojega materinega slovenskega jezika. Ko je še gosp. M. navzoče spodbujal k tesneji in ožji zvezi, pričela se je prosta zabava s petjem in plesom, katera pa je žalibog trajala prekratek čas, ker okolu 6. ure je rog opominjal Sokole k nastopu na odhod. — Mej barnimi „Živio“ in „Na zdar!“ klici odkorakal je Sokol proti domu. — Minolo nedeljo se je „Zagorski Sokol“ zopet prepričal, koliko simpatij uživa. Izvestno ne bode ostal brezuspešen njegov izlet. Vsem, ki so na kakršen način že kaj pripomogli, da se je izlet tako krasno izvršil, bodi jim v zahvalo zavest, da so to storili za narod.

Razne vesti.

(Umor in samomor.) Pri Sv. Ani pri Tržiču je dne 4. t. m. Karol Hofbauer, posestnik žage, našel svojega 40 let starega brata Jožefa in njega soprogo Marijo ustreljena na posteljah. Vrata so bila od znotraj zaprta. Truplo Marije Hofbauer je ležalo na levi strani v postelji s prestreljeno glavo, in istotako tudi truplo nje moža. V njegovi bližini se je nahajal revolver, s katerim je Josip Hofbauer najprej svojo soprogo in potem samega sebe usmrtil. Našli so tudi listek, na katerega je Hofbauer napisal s svinčnikom besede: „Jaz sem morilec svoje plemenite žene“. Vzrok groznemu dejanju je neznan; oba pokojnika sta živela v lepi slogi.

(Umrli) je v Gradci hišni posestnik Anton Himmereich, po domače Čork, star 85 let. Mož je bil znan po vsem slov. Štajerju in se tikal z vsemi duhovniki. V 50. letih se je udeležil 201 nove maše.

(Strelna je udarila) mej eskadron dragoncev pri sv. Egidu blizu Maribora v noči mej 24. in 25. avgustom. Smrtno zadet je bil jeden konj, ki je vrgel jezdeca na tla in ga močno poškodoval, jeden stotnik si je zlomil nogo, drugi so lahko ranjeni, vsa četa se je razpršila tako, da so še le drugo jutro ubegle konje poiskali.

(Velika tatvina.) V Karlovih varih si je najel nekega večera blizu 40 let star tuj mož sobo v hiši zla-

tarja in kupca z biserji. Ponoči pa je tujec predril strop, se na vrvi spustil v prodajalnico ter pokradel ondi dragotin in zlatnine v vrednosti za 50.000 gld. O tatu ni nobenega sledu.

(Pred poroko.) V Celji se je zgodil nedavno pred mestno župno cerkvijo velik škandal. Oštir Gobec se je hotel poročiti z neko Reziško Bračičevo. Takrat pa je pritekla neka Marija Škerjanec ter očitala ženinu, da je nje obljubil zakon, in da mu je posodila radi tega že 500 gld. Zapuščena ljubica je nevesti raztrgala venec, ženina pa je pretepala z bičem. Prihitela je morala policija na pomoč. Poroka se je mogla izvršiti šele drugo dne.

(Napad na urednika.) V „Narodnem listu“ zadarskem čitamo, da so minolega torka došli trije častniki v uredništvo rečenega lista. Zahtevali so od urednika Biankinija — ki je tudi državni poslanec — pojasnila, dali neki dopis iz Vrlika cika na jednega častnikov. Gospod Biankini je odgovoril, da ne more vedeti tega, da pa se hoče obvestiti o tem in tudi imenovati dopisnika, ako dotičnik privoli v to. Ako ne, pa vzprejme vso odgovornost sam, in ako treba, tudi da zadoščenja. Dva častnika (priči) sta sedeli na sofi in sta beležila besede Biankinijeve. Kar hkratu je rezervni častnik Novakovič zamahnil z bičem, hoté zavratno udariti urednika Biankinija. Na srečo se je nekako zaplet tanji del biča. Biankini, ne bodi len, je iztrgal častniku bič in ga iztiral iz sobe, goneči ga z nogami in bičem. Odhajaje sta oba druga častnika obžalovala nepristojni čin Novakoviča in sta zardila, da je le-ta zaigral svojo vojaško čast. Kmalu na to sta došla v uredništvo dva stotnika polka Lazy, da v imenu zapovednika tega polka izrazita Biankiniju obžalovanje, da sta dva častnika tega polka bila navzoča pri tem činu. Mi omenjamo ta dogodek za to, ker je tržaški vsikdar objektivni „Mattino“ stvar zasukal tendenciozno in po svoji stari navadi.

(Pošast v reki.) V vasi Mogili poleg Krakovega je zavladal nedavno velik strah mej ljudstvom. Zapazili so namreč, da se pribaja iz reke na kopno čudna stvar gret, ki ima grozno glavo, velikansko število zob in strašno dolgo telo. Ker je ondotno kmetško ljudstvo jako praznovorno, govorile so se najčudovitejše bajke. Kmetje si niso vedeli pomagati, zato so se obrnili na pomoč v Krakovo. Od ondi so prišli res gospodje, dognali, da je čudna pošast — velik krokodil, ter ga ustrelili. Krokodil je bil 2 metra dolg in 30 kilogramov težak. Bržčas je pobegnil iz kake menežarije.

(85letna nevesta.) V Jajcih v Bosni je bila nedavno poroka 30letnega Sulejmana bega Ibrimhegoviča s 85letno Hadži Omerbogivico Kulenovičevo, ki je sila bogata. Vsa okolica je prišla gledat to poroko.

(Vesela smrt.) V Perugiji v Italiji je umrl neki bogat Anglež za jetiko. Anglež je bil velik čestilec Rafaelov, ki je v Perugiji najrajše živel. V zadnjih trenutkih svojega življenja si je naročil Anglež jednega pijanista in steklenico konjaka. V veseli družbi, med živketom čaš in sifonijami godbe je izdahnul ta klasični človek svojo dušo.

(Les, ki ne gori.) Angleži so znašli sredstvo, da les postane nezgorljiv. Da prepričajo o tem gledalce, zažgali so koč, jedno, ki je bila iz zgorljivega in jedno, ki je bila iz neizgorljivega lesa. Prva je zgorela, druga ne. Les druge je bil napojen z neko tekočino, ki je pa še skrivnost Angležev.

(Neotesan mrlič.) Na nekem pokopališču gori v Saksonske je gomila, na kateri ni napis, kdo počiva v grobu. Na kameniti plošči pa stoji zapisano: „Hodi proč, čitatelj! Ne zgublaj časa s čitanjem! Za me kaže

grob, kdo da sem; kdo da sem bil — tebi nič mari!“ Zares — še v grobu Nemeč!

(Iz dežele zlata.) Že iz stare Kalifornije, prve domovine zlata, so nam znana poročila, kako se godi ljudem, ki iščejo zlato. No, iz najnoveje domovine te zapejlive kovine, iz Alaske, katera kakor se piše, nadkriljuje s svojim bogatstvom vse dosedanje zaklade zlata, prihajajo grozna poročila. Nekdo, ki se je vrnil iz Alaske, pripoveduje: V treh mesecih sem si sicer pridobil premoženja za pet milijonov dolarjev, toda prestal sem toliko, da sem si to premoženje krvavo zaslužil. Prvi zlati prah, ki sem ga našel, skril sem za svoj pas. Toda ponoči sta me napadla dva možaka, ki sta mi hotela vzeti plen. Posrečilo se mi je, da sem jednega takoj prebodel z nožem, drugega pa smotil s steklenico po glavi. Sleharni dan se dogajajo tatvine, poboji in umori. Dostikrat izgine kak nadzornik ali stražnik brez sledu in takoj se ve, kaj to pomeni. Jaz sem bil trikrat zaboden in enkrat obstreljen. Sklenil sem, da nikdar ne vzamem niti za jeden prašek zlata saboj in ga rajše skrijem drugod. Navadno pa mi je bilo ukradeno in jedenkrat mi je bil ukraden zaklad iz dna starega soda, kjer sem ga imel skritega, v vrednosti 4000 dolarjev. Konečno sem našel zavetja v nekem oddaljenem pogorju, kamor sem nosil v tamnih nočeh svoje zlato. Toda kake nevarnosti so me obdajale celo tu med potom! Nikdar nisem izšel brez dveh revolverjev in v takih nočeh sem bil tako razburjen, da bi bil z lahko vestjo pobil ljudi, kolikor bi mi jih bilo prišlo nasproti, pa da branim samo jedno zrno zlata. Vsi ljudje ondi so v očeh družega: tatje, razbojniki, morilci. In ako se iskanci zlata pobijajo med saboj, niso nič boljši oni, ki prodajajo za drag denar živila. A gotovo so izgubili več, nego pridobili. Seveda so delali dobre kupčije. Toda ako so dobili za jedno svinjo 1000 frankov (400 gld.) ali za steklenico slabega piva 100 frankov, so pa bili oropani med potom iz Alaske v domovino vsega premoženja, včasih tudi življenja. Jaz bi bil zblaznel, da sem ostal še dalje časa ondi in se nisem čutil varnega prej, nego je bilo moje zlato v blagajnah novojorške banke. Konečno sem se čudil, da sem mogel zopet med omikane ljudi. Ako je temu tako, tedaj Slovenci ne hodite po zlato v Alasko, marveč ostanite doma in živite se pošteno, kakor kdo more.

(Punčike hčere ruskega carja.) Francoski predsednik Faure je prinesel veliki kneginji Olgi, lepi carjevi hčerki, v dar tri originelne punčike. Vsaka je v posebnem kovčgu z monogramom in grbom. Ena zna „govoriti“, dolg „govor“ ter „peti“ celih 5 pesnic. Druga je sila elegantna Parižanka s 4 različnimi toaletami, tretja pa je kmetško dekle, ki se more obleči kot Normanka, Arležanka, Bretonka in Bearnerca. Velika kneginja Olgica je bila punčik jako vesela, in sivi Faure je sedaj njena — „prva ljubezen“.

(Kraljica mož-beseda.) Bivši kraljici Nataliji je bil nedavno ukraden dijamant v vrednosti 180.000 frankov. Dijamant je izginil in vse iskanje je bilo zaman. Na to je kraljica dala objaviti, da, ako dobi biser nazaj, ga hoče podariti ubogim. In čudno! Dva dni pozneje je do bila biser nazaj na isti čudoviti način, kakor je izginil. Poleg bisera pa je ležala vizitnica, na kateri je stalo zapisano: „Ali izpolnijo tudi kralji besedo?“ In kraljica Natalija je res izvršila obljubo. Te dni se je ustanovila „loterija kraljice“, katere dohodek je namenjen ubogim; jedini dobitke pa je — ukradei biser kraljice Natalije.

(Kako v Indiji dežja prosijo.) Med tem, ko pri nas vedno dobajajo poročila o povodnjih, vlada v Vzhodnji Indiji silna suša. Pogosto preteko tedni in tedni, ali iz vročega južnega neba ne pade kapljice vode na presu-

šeno zemljo, tako da vse rastline ovenejo in vsi pridelki so uničeni. Seveda trpi vsled tega že itak siromašno indijsko ljudstvo silno bedo in v tej stiski prosi svoje bogove na sledeči način pomoči. V zemljo zabijejo visok kol in čezenj potegnejo dolgo vrv tako, da se ta lahko doli in gori premiče. Na vsak kolec te vrvi privežejo po jednega Parija, katera se sama hočeta žrtvovati bogovom za občni blagor. Ta dva potem toliko časa vlečejo doli in gori, dokler ne umrjeta od velikih muk. Ves narod pa in bramini med tem časom glasno bogove dežja prosijo. Ko prva dva Parija umrjeta, prideta na vrsto druga dva in to se toliko časa ponavija, dokler ne prične deževati. In ako prične deževati, imajo vsi dotične fanatike za svete može in jih visoko spoštujejo.

(Zmrznil v ognju.) Nekaj nezashšanega, kaj ne da! In vendar se je to čudo dogodilo pred kratkim v New Jorku, odkoder prihaja vedno toliko zanimivih in čudapolnih novic. Nastal je požar v neki pivovarni in ognjegasci so imeli opraviti tudi v kleti, kjer je stal aparat za umetno pripravljanje ledu. V aparatu je bilo mnogo kemične snovi, ki prouzoča jako nizko temperaturo, tako da nastane iz vode takoj led. Kar nastane eksplozija in ona amonijakalična tvarina se razlije po kleti, vsled česar je nastal tak mrz, da je jeden izmej ognjegascv zmrznil, dva pa nevarno obolela.

(Mesto kolesarjev.) O ameriskem mestu Dnever se poroča sledeče: Mesto šteje 165 000 prebivalcev; kar se tiče kolesarskega sporta, presega to mesto vse druge kraje na svetu. Vse ulice mrgole kolesarjev, število bi-

ciklov se ceni na 25.000, a število onih, ki se vozijo, je gotovo še jedenkrat toliko; kajti dostikrat rabi jedno kolo več oseb, seveda tako, da se menjajo v dirkanji. Cela družina, oče, mati, otroci, starci, vse se vozi na kolesu. Otroci se preje nauče rabiti kolo, kakor pa letati. Pismonosci, učitelji, zdravniki, vse je na kolesih. Pred vsako prodajalnico stoji čez dan množica koles, med tem ko njih lastniki opravljajo potrebna opravila. V tacih razmerah ni čudo, da niso bicikli nikdar varni pred uzmoviči, ki so seveda sami kolesarji. Zaradi tega se je ustanovila zavarovalna družba, ki z letao premijo 3 dolarjev zavaruje kolesa zoper tatvino.

(Kako dolgo so ženske lepe?) Neumna ja trditev, da traja ženska lepota le malo časa, da je ženska najlepša mej 16.—24. letom. Tudi poznejša, zrelejša doba ohrani lepoto in nekateri trdijo, da so ženske mej 30. in 40. letom najmikavnejše. Zgodovina našteva veliko izgledov za to trditev. Lepa Helena n. pr. radi katere je divjala vojna mej Grki in Trojanci, je bila 48 let stara, ko se je udala Parisu. Aspazija, krasna žena Perikleja, se je omožila v 37. letu ter je bila še 38 let na to najkrasnejša lepočica v Atenah. Kleopatra je bila že 30. let stara, ko se je udala Antoniju. Ana Avstrijska je bila stara 38 let, ko je slovela kot najlepša žena v Evropi. Mile Mars, slavna igralka, je bila najlepša v 45. letu in Mml. Récamier je bila krasna do — 55. leta. Torej niti leta, niti sivi lasje ne pokvarijo lepote, saj slovi pregovor: Ženska je lepa, dokler sama hoče!

Črtice o živinozdravništvu.

(Piše A. Slivnik.)

Pod tem naslovom bodemo priobčevali kratke popise o živinskih boleznih, posebno kugah in učili, kakšna naj bo prva pomoč pri nezgodah domače živine. Svarili bodemo pred raznimi vražami in odkrivali sleparije mazačev in mešetarjev. Povedali bodemo, kako da naj se uredi živinozdravništvo, poročali, kako naj se naši kmetje zavarujejo proti živinskim boleznim in nesrečam pri reji živine. Varovali se bodemo vedno pretiravanja, vedoč, da to največ škoduje dobri stvari. — Posebno skrb bodemo obračali na to, da izpozna slovenski gospodar, da tudi pri živinoreji ne velja več vse to, kar je zadostovalo pred petdesetimi leti. Kmet naj uvidi, da mu napredek ne prizadeva zgolj sitnosti in stroškov, ampak da mu prinaša tudi gmotni dobiček. Kar se je obneslo drugodi, zakaj bi isto tudi pri nas ne koristilo, ako se prikroji našim razmeram.

Ločili bodemo celo snov v poglavja. Najumestnejše se nam zdi, pred vsem nekaj omeniti o zgodovini živinozdravništva, da čitatelji izpoznajo, kako lepo je bila razvita ta veda v starem veku in kako globoko jo je pahnil srednji vek. Povedali bodemo marsikaj važnega o kužnih boleznih, posebno onih, ki žugajo tudi človeškemu zdravju, in o škodi, ki jo povzročajo kmetovalcu. Jedno poglavje bodemo posvetili cesarskim napakam in živinski kupčiji, ker v tem oziru vlada še velika nevednost v našem ljudstvu. Pri kugah se bodemo največ ozirali na gospodarsko škodo in učili, kako naj tudi kmet sam pomaga, da se kuga hitro zatre. — Živinozdravniških, poljudno

pisanih knjig nam ne manjka. Toda starejše ne zadostujejo več, in le Dularjevega „Domačega živinozdravnika“ lahko toplo priporočamo. Zadostiti hočemo v prvi vrsti domačim potrebam, in zato ne bi bilo napačno, če bi kmet sam povedal, kje potrebuje poduka in pomoči. Vsake stvari, ki se tiče živine, bolne ali zdrave, se moremo dotakniti. Prosto pisani članki o živinskih boleznih so pri nas posebno potrebni. Naš kranjski kmet je navezan nase in na mazače. Živinozdravniški pomočniki, ki so se učili kdaj v Ljubljani, zadostujejo samo za prvo pomoč. Kranjska ima le 12 cesarskih in 2 mestna živinozdravnika, katerim skoro nič časa za zdravljenje ne ostaja. Potovalnih učiteljev za živinske bolezni, kakeršne imajo sosedne dežele, Kranjci nimamo. Še celo kopitnih bolezni in mesogledstva v Ljubljani ne podučuje diplomirani živinozdravnik. Upajmo, da se v kratkem obrne na bolje!

(Konec prihodnjic.)

 Prihodnja številka „RODOLJUBA“ izide dne 2. oktobra 1897.

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 4. septembra:	8,	36,	39,	25,	66.
Trst, dné 11. septembra:	44,	10,	71,	88,	86.
Gradec, dné 4. septembra:	24,	30,	76,	42,	83.
Praga, dné 15. septembra:	1,	43,	28,	66,	61.
Linc, dné 11. septembra:	18,	61,	42,	7,	19.
Brno, dné 11. septembra:	47,	13,	42,	68,	14.

Tržne cene v Ljubljani

18. septembra 1897.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	11	Špeh povejen, kgr.	75
Rež,	7 60	Surovo maslo,	84
Ječmen,	6 30	Jajce, jedno	03
Oves,	6 20	Mleko, liter	10
Ajda,	8	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	8 20	Telečje	62
Koruza,	6 20	Svinjsko	56
Krompir,	2 80	Koštrunovo	38
Leča,	12	Pišanec	50
Grah,	12	Golob	18
Fižol,	10	Seno, 100 kilo	1 70
Maslo, kgr.	94	Slama,	1 60
Mast,	74	Drva trda, 4 metr.	6 60
Špeh svež	68	" mehka, 4 "	4 50

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekega, mnogo let obstoječega avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene ponudbe pod „V. u. G.“ Gradec, poste restante.

Poučna knjižica za vsakega!

Cerkvene pristojbine (štolnina) za Štajersko, Koroško in Kranjsko.

Cena 8 kr., s poštnino 10 kr.

Spisal, založil in prodaja Rok Drogenik v Celji

Najnižje cene

Preobleke. Popravila.

Ljubljana, Mostni trg 15.

L. Mikusch
tovarna dežnikov

Skrbno izdelovanje

Največji izbor.

Kdo pije

Kathreiner

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

Naznanilo o preselitvi trgovine.

V posebno čast mi je, svojim velecezenjenim odjemalcem naznanjati, da sem svojo

trgovino s suknom in manufakturnim blagom

katero sem imel Pred Škofcjo št. 2

premestil

v Špitalske ulice št. 4.

Potrudil se bodem, da si obdržim dosedaj mi izkazano zaupanje tudi v prihodnje ter to zaupanje s strogo reelno in najskrbnejšo postrežbo še pomnožim

Z najodličnejšim spoštovanjem

Hugo Jhl.

Lekarna „pri Mariji Pomagaj“ v Ljubljani.

Novo urejena

lekarna „pri Mariji Pomagaj“

M. Leusteka, Resljeva cesta št. 1

poleg mesarskega mosta v Ljubljani

priporoča gospodarjem in kmetovalcem - živinorejcem

izvrstni redilni prah za živino

konje, govedo in prašiče

jeden zavojček z rab. navodom 30 kr., dvakrat toliko 50 kr.

Velika zaloga vseh preizkušenih, izborno delujočih domačih zdravil, katera se po časnikih in cenikih priporočajo kot izvrstna sredstva proti raznim boleznim. — Razpošilja se vsak dan dvakrat s pošto.

Resljeva cesta št. 1 poleg mesarskega mostu.

**Vožnje karte
in tovorni listi**

v

Ameriko.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 4, (prillice na levo).